

Kriterier för att bevilja undantag från bestämmelser i Europeiska kommissionens förordning om krav för anslutning av förbrukare

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) beslutar att följande kriterier (1-5) ska tillämpas vid prövning om undantag från krav i Europeiska kommissionens förordning 2016/1388 av den 17 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter för anslutning av förbrukare.

1. Anläggningens fysiska placering i elnätet
2. Spänning i anslutningspunkten (kV)
3. Maximal import- och exportkapacitet (MW)¹
4. Anläggningens påverkan på drift och stabilitet i det lokala och nationella elnätet
5. Anläggningens driftsäkerhet

Kriterierna ska vägas samman vid prövning av om undantag kan beviljas eller inte efter ansökan enligt artiklarna 52 och 53 i samma förordning. Kriterierna kan ändras på kommissionens begäran eller om utvecklingen av systemkraven så kräver.

Beskrivning av ärendet

Flera nya EU-rättsakter, så kallade nätkoder, har trätt i kraft de senaste åren eller förväntas träda i kraft inom kort. Nätkoderna, som utgörs av förordningar från Europeiska kommissionen (kommissionen), sätter de gemensamma spelreglerna för handel med el mellan medlemsstaterna och blir i samband med ikraftträdandet bindande och direkt tillämpliga i hela EU. Nätkoderna tas fram inom områdena elmarknad, anslutning till elnätet och driften av elsystemet.

Inom området anslutning till elnätet har kommissionen antagit förordning 2016/1388 av den 17 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter för anslutning av förbrukare (DCC). DCC trädde i kraft den 7 september 2016. I förordningen fastställs harmoniserade regler för nätanslutning av:

- a) Nya förbrukningsanläggningar som är anslutna till överföringssystem.

¹ Med maximal import- och exportkapacitet menas i enlighet med artikel 2.8 och 2.9 i DCC den maximala kontinuerliga aktiva effekten i anslutningspunkten.

- b) Nya distributionsanläggningar som är anslutna till överföringssystem.
- c) Nya distributionssystem, inklusive nya slutna distributionssystem.
- d) Nya förbrukningsenheter som används av en förbrukningsanläggning eller ett slutet distributionssystem för att tillhandahålla tjänster avseende efterfrågefleksibilitet till berörda systemansvariga och berörda systemansvariga för överföringssystem.

Syftet med DCC är att främja gränsöverskridande elhandel, säkerställa systemsäkerhet, underlätta integrationen av förnybara energikällor och möjliggöra effektivare användning av elnät och resurser, vilket gynnar konsumenterna. De tekniska kraven i förordningen gäller bland annat frekvens, spänning, kortslutning och reaktiv effekt. Kraven skiljer sig olika typer av anläggningar som berörs av förordningen.

Enligt DCC ska tillsynsmyndigheten, Ei, efter samråd med berörda systemansvariga ägare av förbrukningsanläggningar, systemansvariga för distributionssystem, systemansvariga för slutna distributionssystem och andra berörda parter som tillsynsmyndigheten anser vara berörda av förordningen, ange kriterier för att bevilja undantag från krav i förordningen, ange kriterier för att bevilja undantag från krav i förordningen. De framtagna kriterierna för att bevilja undantag från bestämmelser i förordningen ska offentliggöras och meddelas till kommissionen inom nio månader efter det att DCC trätt i kraft.

Samråd

För att hämta in synpunkter från olika intressenter anordnade Ei ett öppet samrådsmöte den 22 mars 2017. Vid samrådet deltog representanter från ett antal elnätsföretag samt en representant från svensk industri. På samrådsmötet diskuterades tänkbara kriterier för att bevilja undantag från DCC. Inför mötet publicerade Ei förslag till kriterier på Ei:s webbplats. Intressenterna var positiva till de föreslagna kriterierna och några förslag till ändringar av kriterierna framfördes inte. Inga skriftliga synpunkter lämnades. Ei har under 2017 också haft bilaterala diskussioner om kriterierna med Affärsverket svenska kraftnät.

Ei har även fört en dialog om kriterierna med de andra tillsynsmyndigheterna inom synkronområde Norden. Ei har också diskuterat kriterierna med övriga europeiska tillsynsmyndigheter genom Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (ACER).

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Av DCC framgår bland annat följande.

Undantag ska kunna beviljas för att ta hänsyn till lokala förhållanden av undantagskaraktär, till exempel där överensstämmelse med kraven i förordningen skulle kunna äventyra stabiliteten i det lokala nätet eller där säker drift av en förbrukningsanläggning som är ansluten till ett överföringssystem, en distributionsanläggning som är ansluten till ett överföringssystem, ett distributionssystem eller en förbrukningsenhet som används av en förbrukningsanläggning eller ett slutet distributionssystem i syfte att tillhandahålla

tjänster avseende efterfrågeflexibilitet till berörda systemansvariga och berörda systemansvariga för överföringssystem kan kräva driftsförhållanden som inte är i linje med förordningen (skäl 19).

Tillsynsmyndigheter får efter ansökan från en nuvarande eller potentiell framtida ägare av en förbrukningsanläggning, en nuvarande eller potentiell framtida systemansvarig för ett distributionssystem eller ett slutet distributionssystem, en berörd systemansvarig eller en berörd systemansvarig för ett överföringssystem bevilja undantag från en eller flera bestämmelser i förordningen i enlighet med artiklarna 51–53 (artikel 50.1).

Varje tillsynsmyndighet ska efter samråd med berörda systemansvariga och ägare av förbrukningsanläggningar, systemansvariga för distributionssystem, systemansvariga för slutna distributionssystem, och med andra intressenter som tillsynsmyndigheten anser vara berörda av förordningen, ange kriterierna för att bevilja undantag enligt artiklarna 52 och 53. Den ska offentliggöra dessa kriterier på sin webbplats och meddela dem till kommissionen inom nio månader efter förordningens ikraftträdande. Kommissionen får begära att en tillsynsmyndighet ändrar kriterierna om kommissionen anser att de inte överensstämmer med förordningen (artikel 51.1).

Tillsynsmyndigheten får se över och ändra kriterierna för att bevilja undantag som mest en gång per år, om den anser att så är nödvändigt på grund av förändrade omständigheter avseende utvecklingen av systemkrav (artikel 51.2).

Undantag får ansökas av både ägare av en förbrukningsanläggning, den systemansvarige för ett distributionssystem eller den systemansvarige för ett slutet distributionssystem och av berörda systemansvariga eller berörda systemansvariga för överföringssystem. Ansökan ska innehålla bland annat en hänvisning till de bestämmelser som berörs av det ansökta undantaget, en detaljerad motivering med relevanta styrkande dokument och kostnads-nyttoanalys, samt bevis för att det ansökta undantaget inte skulle ha någon negativ inverkan på gränsöverskridande handel (artikel 52 och 53).

Ei:s motivering till beslutet

Kraven i DCC är både omfattande och detaljerade. Undantag ska kunna beviljas för att ta hänsyn till lokala förhållanden av undantagskaraktär. Det är inte möjligt att förutse alla tänkbara situationer och anläggningsspecifika förutsättningar för berörda anläggningar av förordningen – där faktorer som placering av förbrukningsanläggningen, påverkan på elnätets stabilitet och påverkan på den gränsöverskridande elhandeln ingår som komponenter.

Mot denna bakgrund, samt i enlighet med artikel 51 i DCC, har Ei valt att ta fram ett antal övergripande kriterier för bedömningen om undantag från krav i förordningen kan beviljas eller inte. De övergripande kriterierna ger utrymme för att hänsyn tas till lokala förhållanden av undantagskaraktär. Ei har under processen föreslagit och samrått om följande kriterier:

Det första kriteriet som bör beaktas vid en prövning av undantag är den *fysiska placeringen i elnätet* för den anläggningen som ansöker om undantag. Elnäten är olika starka. I det fall en anläggning placeras i ett redan svagt elnät kan det komma att påverka elnätet negativt. Att ansluta en anläggning i ett sådant elnät kan leda till att stabiliteten i det lokala elnätet äventyras. Detta kan i sin tur få negativa effekter för andra som är anslutna till elnätet och även för angränsande elnät.

Det andra kriteriet som bör beaktas vid en prövning av undantag är *spänningen (kV) i anslutningspunkten*. En stor anläggning som ansluts till låg spänningsnivå påverkar i högre grad stabiliteten i elnäten än om den ansluts till högre spänningsnivå. Å andra sidan, i de fall en anläggning är ansluten på en lägre spänningsnivå och av någon anledning skapar negativa effekter på elnätet begränsas eventuella problem till lokal nivå. Om en anläggning däremot är ansluten på högre spänningsnivå, det vill säga högre upp i elnätstrukturen, kan en eventuell negativ påverkan som uppstår till följd av anläggningen är ansluten till elnätet komma att få en påverkan på fler aktörer i elnätet och i angränsande elnät. En störning i stamnätet kan exempelvis få långtgående konsekvenser för elnätet i stora delar av Sverige. En sådan störning skulle också kunna leda till negativa effekter på elnäten i andra delar av Norden.

Det tredje kriteriet som bör beaktas vid en prövning av undantag är den *maximala import- eller exportkapaciteten (MW)* som en anläggning förbrukar/tillför elnätet. Kapaciteten på den anslutande anläggningen påverkar elnätet i olika grad. En anläggning med en mindre kapacitet påverkar elnätet mindre än en anläggning med större kapacitet (MW).

Det fjärde kriteriet som bör beaktas vid en prövning av undantag är en *anläggnings påverkan på drift och stabilitet i det lokala och nationella elnätet*. Om ett undantag från något av kraven i förordningen skulle kunna innebära en negativ påverkan på spänningskvaliteten i elnätet eller en förhöjd risk för avbrott i elnäten ska detta beaktas vid prövningen.

Det femte kriteriet som bör beaktas vid en prövning av undantag är *anläggningens driftsäkerhet*. Till exempel kan en säker drift av anläggningen kräva driftsförhållanden som inte är i linje med förordningen. Ett undantag från något av kraven i förordningen får inte innebära att driftsäkerheten i anläggningen påverkas på sådant sätt att negativa effekter skapas i elnätet, eller i omgivningen, som inte skulle ha uppkommit om undantaget inte hade beviljats.

Vid samrådet med intressenterna kom inga argument fram som påverkar förslaget till kriterier. Ovanstående kriterier ska därför fastställas. Kriterierna kan komma att ändras på kommissionens begäran eller om utvecklingen av systemkraven så kräver.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även chefsjuristen Hanna Abrahamsson, chefsekonomen Therése

Hindman Persson, avdelningschefen Tommy Johansson, samt analytikern Herlita Bobadilla Robles, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Herlita Bobadilla Robles

Skickas till:

Europeiska kommissionen (DG Energy)

Energi- och miljödepartementet

Beslutet publiceras på www.ei.se.